

ČESKOSLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ
REPUBLIKA
(19)

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVĚDČENÍ

233420

(11) (B1)

(51) Int. Cl.³

G 07 D 471/22

(22) Přihlášeno 10 03 83
(21) (PV 1671-83)

(40) Zveřejněno 17 07 84

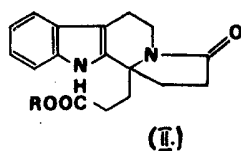
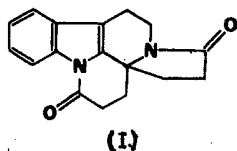
(45) Vydáno 15 08 86

(75)
Autor vynálezu

HÁJÍČEK JOSEF ing. CSc., BOROEVANY, TROJÁNEK JAN dr. ing. CSc., PRAHA

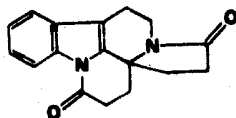
(54) Způsob výroby pentacyklického dilaktamu

Vynález se týká způsobu výroby pentacyklického dilaktamu vzorce I z tetra-
cyklických laktamů obecného vzorce II,

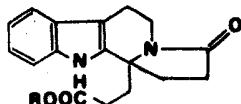
kde R značí atom vodíku nebo alkyl s 1 až 4 atomy uhlíku, působením kyseliny tri-
fluoroctové, případně v přítomnosti dio-
xanu.

Vynález se týká způsobu výroby pentacyklického dilaktamu vzorce I

(I),

Sloučenina vzorce I je známá a představuje důležitý meziprodukt při výrobě látek s biologickou účinností. Podle známého způsobu (čs. autorské osvědčení č. 230 345) se vyrábí cyklizací tetracyklických laktamů obecného vzorce II

(II),

ve kterém R značí alkyl s 1 až 4 atomy uhlíku, účinkem silné báze, např. hydridem sodným nebo T-butoxidem sodným. Nevýhodou tohoto postupu je práce s nebezpečnými silně bazickými činidly, jejichž použití v průmyslu je spojeno se značným rizikem.

Uvedenou nevýhodu tohoto postupu odstraňuje způsob výroby podle vynálezu, jehož podstata spočívá v tom, že se tetracyklické laktamy obecného vzorce II (čs. autorské osvědčení č. 224980, 224981, 830345, ve kterém R značí atom vodíku nebo alkyl s 1 až 4 atomy uhlíku, nechají reagovat s kyselinou trifluorocetovou, případně v přítomnosti organického rozpouštědla, jako např. dioxanu.

Následující příklady ilustrují, svědek nikterak neomezují obecnost způsobu výroby podle vynálezu.

P ř í k l a d 1

Roztok 0,66 g (2,1 mmol) tetracyklického laktamu (II: R = CH₃) ve 20 ml kyseliny trifluorocetové se ponechá stát za občasného promíchání při teplotě místnosti. Po 8 dnech, kdy dle TLC již není přítomna výchozí látka, se směs zahustí za sníženého tlaku a ke zbytku se přidá 10 ml 5% vodného amoniaku. Chloroformové výtřepy (30 a 10 ml) se spojí a po vysušení síranem sodným se odpaří na rotační vakuové odparce. Odparek se krystaluje z etyl-acetátu. Získá se 0,46 g (77,8 %) dilaktamu I s teplotou tání 160 až 162 °C.

P ř í k l a d 2

Roztok 1,72 g (5,77 mmol) laktam-kyseliny (II: R = H) v 50 ml kyseliny trifluorocetové se za občasného promíchání ponechá stát při 20 °C 4 h a potom se přebytek činidla oddestiluje. Zbytek poskytne krystalizací z etyl-acetátu 1,43 g, tj. 88,5 % dilaktamu I, t. t. 161 až 162,5 °C.

P ř í k l a d 3

Postupem podle příkladu 1 se z 0,36 g (1,0 mmol) tetracyklického laktamu (II: R = CH₃CH₂CH₂CH₂) v 10 ml kyseliny trifluorocetové při teplotě 40 °C vyrobí 0,19 g (67,8 %) dilaktamu I.

Příklad 4

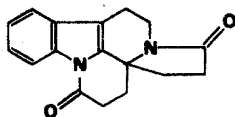
Směs 0,59 g (1,8 mmol) tetracyklického laktamu (II: R = CH₂CH₂), 5 ml kyseliny trifluoroctové a 35 ml dioxanu se ponechá reagovat při teplotě 60 °C, dokud dle TLC nevymizí výchozí látka. Reakční směs se potom zpracuje postupem podle příkladu 1. Získá se 0,36 g dilaktamu I.

Příklad 5

Směs 0,27 g (0,9 mmol) laktam-kyseliny (II: R = H), 3 ml kyseliny trifluoroctové a 25 ml dioxanu se udržuje při teplotě 55 °C a průběh reakce se sleduje metodou TLC. Zpracování reakční směsi podle příkladu 2 se vyrobí 0,22 g dilaktamu I.

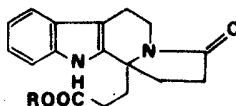
PŘEDMĚT VYNÁLEZU

Způsob výroby pentacyklického dilaktamu vzorce I

(I),

vysnačený tím, že se tetracyklické laktamy obecného vzorce II,

(II),

ve kterém R značí atom vodíku nebo alkyl s 1 až 4 atomy uhlíku, nechají reagovat s kyselinou trifluoroctovou, případně v přítomnosti organického rozpouštědla, jako např. dioxanu.